

Tiesinga-Autema

Mogen wij van de staatssecretaris vernemen, welke ervaringen hiermee inmiddels zijn opgedaan?

De doelstelling van de stichting ICODO is de bevordering van de coördinatie en de samenwerking tussen de particuliere organisaties op het terrein van de immateriële hulpverlening aan oorlogsgetroffenen en het bevorderen, dat deze mensen de weg blijven vinden op dit terrein. Dit is een morele plicht aan een bijzondere groep in onze samenleving. Wij juichen het toe dat via deze wettelijke regeling kan worden bijgedragen aan de oplossing van de noden van deze groep.

□

Mevrouw **Ijterwaal-Cox** (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het wetsontwerp dat thans aan de orde is, beoogt de verkrijging van een machtiging tot mede-oprichting van de Stichting Informatie- en Coördinatieorgaan Dienstverlening Oorlogsgetroffenen, de Wet Stichting ICODO. Als dit ontwerp tot wet zal zijn verheven, krijgt het voorlopige ICODO een wettelijke basis. De werkzaamheden zullen hierdoor niet veranderen.

De gevolgen van het effect van voorlopige naar wettelijke erkenning zullen meer op het psychologisch vlak liggen, zowel intern als extern. Dit is voor een instelling die door de regering wordt beschouwd als het sluitstuk van het geheel van door de overheid gesubsidieerde organisaties ten behoeve van de immateriële hulpverlening aan oorlogsgetroffenen, een punt dat wij beslist niet moeten onderschatten.

Onze fractie staat positief tegenover dit wetsvoorstel. Wij ondersteunen het van harte. Anderzijds moeten wij ons wel realiseren dat het oprichten van het ICODO een kleine 40 jaar na de Tweede Wereldoorlog nog nodig blijkt te zijn! Het geeft aan dat de wonden die bij een groot aantal Nederlanders toentertijd aeslagen zijn, nog niet zijn verwerkt en zelfs doorwerken in de volgende, 'tweede' generatie. Geen instelling, ook ICODO niet, kan de pijn en het leed van toen wegnemen. Wij hopen dat de erkenning van de problemen, hier werkt ICODO aan mee, mede zal bijdragen aan genezing of acceptatie.

Onze fractie heeft met instemming kennis genomen van het antwoord van de staatssecretaris op een vraag van de fractie van de PvdA over hulp aan kinderen van de zogenaamde 'foute Nederlanders'. Het ICODO rekent deze hulp ook tot zijn taak.

Meer en meer blijkt dat deze kinderen, nu volwassenen, een geweldig moeilijke jeugd hebben gehad en dat zij nu nog lijden onder de handelwijze van hun ouders toen. Het onlangs verschenen boek 'Niet de Schuld, wel de Straf', van Piet van Weelden geeft dit duidelijk aan.

Dat het denken over deze groep slachtoffers veranderd is in de loop der jaren wordt wel het treffendst verwoord door professor Bastiaans. Bij het in ontvangst nemen van het eerste exemplaar van 'Niet de Schuld, wel de Straf' zei hij:

'Als ik 25 jaar geleden was gevraagd dit boek in ontvangst te nemen, had ik het waarschijnlijk niet gedaan. Mensen zien de dingen nu eenmaal door een nauwe koker. Maar die koker verandert. Ook ik ben de dingen anders gaan zien. En ik voor mij sluit inmiddels geen enkele categorie oorlogsslachtoffers meer van hulpverlening uit. Ook mensen die ik tijdens de oorlogsjaren als mijn tegenstander zou hebben beschouwd en die nu in psychische moeilijkheden zitten, help ik'.

De Stichting ICODO zet, als deze Kamer hieraan haar fiat geeft, haar werkzaamheden voort op een wettelijke basis. Voor ons blijft één punt over, waarover wij graag de visie van de staatssecretaris vernemen. Dit behelst de toekomst van ICODO. Hoe ziet de staatssecretaris deze toekomst? Er zijn nu nog veel aanvragen om hulp. Dit aantal zal echter teruglopen. Wordt de stichting dan ingekrompen? Als dit het geval is, tot welke omvang kan de stichting dan aan haar doelstellingen blijven beantwoorden? Wanneer breekt dus het punt aan dat ICODO zijn taken als beëindigd kan en mag beschouwen?

□

De heer **Hoekstra** (CPN): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil slechts een enkel woord spreken bij dit wetsontwerp dat wij als positief waarderen. Ik bepaal mij tot een wat politiek getinte kanttekening bij dit wetsontwerp. Gezien de actualiteit van enkele vraagstukken bestaat daar alle reden voor.

Tientallen jaren na de oorlog worden er stappen gedaan in de richting van een meer gecoördineerde, wettelijk geformuleerde en meer omvattende vorm van dienstverlening aan oorlogsgetroffenen, waarbij het werk van degenen die al jarenlang actief zijn bij het verlenen van hulp wordt erkend. De erkenning van de noodzaak daartoe leeft bij de Nederlandse bevolking. Naar ons idee is dit

gelukkig niet alleen het geval bij de organisaties die voortkomen uit het verzet of die zich direct met het lot van oorlogsgetroffenen bezighouden.

Het is zeer verheugend dat dit solidariteitsbewustzijn ook diep geworteld is bij jongere generaties. De talrijke manifestaties die gehouden worden ter herdenking van het oorlogsgebeuren en de slachtoffers die daarbij zijn gevallen, geven daar een beeld van. Wij moeten dit onder ogen zien bij alle verschijnselen van herlevend fascisme op dit ogenblik. Wij mogen de positieve contra-reacties daarop niet vergeten.

Om deze reden is dit wetsvoorstel geen formele aangelegenheid, omdat het naar mijn mening een bijzondere lading heeft. In de toelichting en in de discussies rondom dit wetsvoorstel werd gewezen op de pijn die onderhuids nog steeds aanwezig is. Wonden worden opnieuw opengereken door verschijnselen van bepaalde herlevende fascistische tendenzen. Wij mogen daarom verwachten dat de regering zich niet alleen puur zakelijk zal opstellen, hoe noodzakelijk het ook is om goede, materiële begeleiding te geven.

Meer samenhang zal de hulpverlening verbeteren. Ik wijs er met nadruk op dat de instellingen en de organisaties van betrokkenen daarbij een hoofdrol moeten vervullen. Er zal dan ook gewaakt moeten worden voor dirigisme door de centrale overheid. Voor een eigen rol van de organisaties zal alle ruimte geschapen moeten worden en dienen materiële mogelijkheden geboden en benut te worden.

Indien dit wetsvoorstel wordt aangenomen, zal de praktische uitwerking moeten voldoen aan de behoefte tot het lenigen van nood zoals in artikel 3 van de ontwerp-statuten staat aangegeven. Pas dan kan daadwerkelijk een positief antwoord worden gegeven en wordt positief gereageerd op de gevoelens van solidariteit met hen die offerden voor vrijheid en democratie en die zich hebben ingezet in de strijd tegen racisme en fascisme.

Wie om zich heen ziet, merkt op hoezeer een geest van waakzaamheid vereist is. Wij kunnen van deze waakzaamheid mede blijk geven door aan onze verplichtingen jegens oorlogsslachtoffers te voldoen.

De **Voorzitter**: Ik wijs erop, dat dit de maiden-speech van de heer Hoekstra is in dit Huis. Ik complimenteer hem gaarne daarmee.